

ส่วนที่ ๑

บทนำ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ จึงต้องมีหลักการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งหลักการบริหารที่มีกระแสสำคัญในช่วงนี้ คือ การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ในปี ๒๕๔๖ รัฐได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ซึ่งในมาตรา ๕๒ ระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวทางการของพระราชกฤษฎีกานี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ตามกฎหมาย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญต่อชุมชน เป็นองค์กรพื้นฐานของการบริหารงานภาครัฐและเป็นกลไกที่สำคัญต่อชุมชน เป็นองค์กรพื้นฐานของการบริหารงานภาครัฐและเป็นกลไกที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระดับตำบล ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพสูงมากในการบริหารงานภาครัฐ ในระดับท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดกับประชาชน จึงสามารถทราบความต้องการของประชาชนในพื้นที่รวมถึงยังรู้แนวทางในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีความคล่องตัวในการบริหารงานและยังเป็นองค์กรที่สามารถระดมสรรพกำลังจากภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการสะท้อนปัญหาและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว

จากการศึกษาและวิเคราะห์ของนักวิชาการต่างๆ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนราชการที่มีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงมากที่สุดในประเทศไทยโดยนักการเมืองท้องถิ่นร่วมมือกับข้าราชการ โดยปัญหาการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ลุกลามเกิดขึ้นมากในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงการหยิ่งรากลึงลึกของขบวนการทุจริตในสังคม ทั้งในเมืองและในชนบท โดยมีรายงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ระบุว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตถึงปีละ ๑๒,๐๐๐ คดี

จากผลสำรวจจะพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายงานข่าวเกี่ยวข้องกับการทุจริตมากที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รองลงมาคือ เทศบาลตำบล (ทต.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตามลำดับซึ่งยอดรวมของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า ๖,๐๐๐ เรื่อง

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากสถิติของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อบต. ว่ากระทำการทุจริตตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๔๓-๒๕๕๐ รวม ๘ ปี ๙,๔๖๗ ราย ถูกกล่าวหาว่าทุจริตมากที่สุดคือ ๑.องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ๒.เทศบาลตำบล (ทต.) ๓.องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ๔.กรุงเทพมหานคร (กทม.) และ ๕.เมืองพัทยา

สำหรับสภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตใน อบต. จากงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการป้องกันการทุจริตใน อบต. ได้สะท้อนสภาพหรือลักษณะปัญหาการทุจริตใน อบต. ซึ่งสามารถแบ่งสภาพหรือลักษณะปัญหาการทุจริตใน อบต. ได้ดังนี้

๑. สภาพหรือลักษณะปัญหาการทุจริตที่เกิดจากการทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง ส่วนใหญ่พบว่ามิสาเหตุมาจากการที่ อปท. ละเลยไม่ปฏิบัติหรือไม่ทำตามระเบียบฯ และอ้างว่าไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการให้จัดทำและไม่จัดทำ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนเรื่องในกลุ่ม อปท.ไม่จัดทำอันเป็นผลก่อให้เกิดการทุจริตใน อปท. ตัวอย่างเช่น รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒๕๔๙) โดย รศ.ดร.โกวิทย์ พวงงาม

(๑) มี อปท.ไม่ทำทะเบียนยืมเงิน ร้อยละ ๑๔

(๒) ไม่ทำบัญชีคุมรายรับรายจ่ายพัสดุให้เป็นปัจจุบัน ร้อยละ ๑๒

(๓) ไม่ทำหลักฐานในการเบิกจ่ายพัสดุ ร้อยละ ๑๓

(๔) ไม่ลงบัญชีรายรับรายจ่าย ร้อยละ ๑๑

(๕) ไม่ทำรายงานแสดงรายรับรายจ่ายและงบทดลองเป็นรายเดือน ร้อยละ ๑๕

(๖) ไม่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจรับพัสดุ ตรวจสอบพัสดุ และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพัสดุ

ประจำปี ร้อยละ ๑๒

(๗) ไม่จัดให้มีการแต่งตั้งผู้แทนชุมชนหรือผู้แทนประชาคมเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือจัดให้มีก็เป็นการแต่งตั้งคนหน้าเดิม ๆ ในการตรวจรับงานจ้าง ร้อยละ ๖

(๘) มี อปท.ที่สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีญาติมารับเหมาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างใน อปท. ร้อยละ ๑๑.๕

(๙) มี อปท.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ตรวจรับงานจ้างบางส่วน ร้อยละ ๓๔.๗ ยังไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนและทุกฝ่าย

๒. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคล โดยข้อมูลตัวเลขจากการสำรวจพบว่าการทุจริตเกิดจากตัวบุคคล โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นบางส่วน ปรากฏว่า

ร้อยละ ๑๒ มีญาติหรือพวกพ้องมาเป็นผู้รับเหมาการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องหรือกลุ่มญาติของตนเอง โดยร้อยละ ๓๕ บุคคลที่เป็นพนักงานท้องถิ่นกับผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งบางส่วนใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาผลประโยชน์ ร้อยละ ๑๐ บุคลากรของ อปท.มีการเก็บรายได้แล้วไม่ส่งคลัง หรือมีการแก้ไขหลักฐานการเงิน ขณะที่ร้อยละ ๗ บุคลากรและผู้บริหารท้องถิ่นบางส่วน มีการจ่ายเงินของคลังโดยไม่มีหลักฐาน เช่น การเขียนเติมจำนวนเงิน หรือการรับเงินเก็บภาษี รับเงินเก็บค่าขยะ เก็บเงินมาแล้วไม่นำส่งคลัง ซึ่งเมื่อมีการกระทำอย่างเป็นประจำ หรือบางทีพอเก็บเงินได้มาก ๆ ก็ไม่นำส่งหรือมีการหนีไปหรือส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่คลังมีการปลอมเช็คยอดจนการนำของหลวงหรือของทางราชการไปใช้เป็นการส่วนตัว ตลอดจนการปิดบังข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน

๓. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย ในส่วนช่องว่างของกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ มุ่งวิเคราะห์ระบบตรวจสอบและระบบโครงสร้างของ อปท.เอง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ระบุว่า ระบบการตรวจสอบของ สตง.ไม่ทั่วถึง โดยร้อยละ ๑๔.๓ ตอบว่า กฎหมายเปิดช่องว่างให้มีการทุจริตได้ โดยมีการให้สังเกตโครงสร้าง อปท.ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ และในกฎหมาย อปท. ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเพื่อให้ อยู่ในตำแหน่งตลอด ๔ ปี ซึ่งในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นทีมเดียวกับผู้บริหาร อปท.ทั้งหมดก็จะเป็นช่องทางให้ทุจริตได้ เพราะระบบถ่วงดุลขาดความเข้มแข็ง

๔. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจและขาด คุณธรรม จริยธรรม จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีบาง อบต.ที่มีขนาดเล็ก มีพนักงานท้องถิ่นที่ได้บรรจุเข้ารับราชการ โดยมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับ ปวช.ขึ้นไป และผ่านการนิเทศงานมาน้อยหรือไม่มีความรู้เฉพาะด้านดีพอ เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดราคากลาง หรือ การจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ และส่วนหนึ่งพบว่า หัวหน้าส่วนการคลังไม่ได้มีความรู้ทางด้านกาพัสดุในทางปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติไปก็หมิ่นเหม่ในการถูกตรวจสอบ และผิดวินัย หรือบุคลากรของ อบต.ขาดความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของ อบต.กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาลตลอดจนส่วนหนึ่งผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่น มีพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายแสดงให้เห็นถึงการไม่มีคุณธรรม จริยธรรม โดยสรุปผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของ อบต.ที่ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารท้องถิ่น ข้อกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ จำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนความรู้และควรรู้ เพราะถ้าบางส่วนไม่มีความรู้ความเข้าใจ เป็นผลทำให้ปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบผิดพลาดได้

๕. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริต ที่เกิดจากการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบ จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า มี อบต.ส่วนหนึ่งไม่ชี้แจงประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของ อบต.ต่างๆ ให้ประชาชนทราบ เช่น ร้อยละ ๑๕ ไม่แจ้งงบประมาณของ อบต.ให้ประชาชน และไม่ส่งข่าวสารทางราชการให้ประชาชน ร้อยละ ๘ ไม่มีการประกาศในช่องทางการสื่อสารให้ประชาชนทราบในการดำเนินงานโครงการและ กิจกรรมต่างๆ ไม่มีการประกาศการดำเนินกิจกรรมและงบประมาณให้ชาวบ้านทราบเช่นกัน ร้อยละ ๗๕.๖ บุคลากรใน อบต.ไม่ทราบว่า ปัจจุบันมีเงินงบประมาณหรือเงินในบัญชี มีจำนวนเท่าใด

๖. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตรวจสอบ อบต. ที่เป็น สตง.เพียงหน่วยงานเดียวมีกำลังคนไม่เพียงพอ และ สตง.ส่วนกลาง มีกำลังคนเพียงแต่ไม่สามารถลงไปตรวจได้ทุกพื้นที่ ที่กระทำได้เป็นเพียงเป็นการสุ่มตัวอย่างเท่านั้น ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช.ก็เช่นเดียวกัน จึงมีข้อเสนอให้ทั้ง ป.ป.ช. และ สตง. มีอนุกรรมการ ป.ป.ช.จังหวัด และให้จัดตั้งอาสาสมัคร ป.ป.ช.ภาคประชาชน

ส่วนระบบการตรวจสอบภายในของ อบต. มักพบว่าผู้บริหารท้องถิ่น ของ อบต.ไม่ควบคุมดูแล เจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด และฝ่ายสภาท้องถิ่นของ อบต.ที่ต้องทำหน้าที่เป็นฝ่ายกำกับดูแลและควบคุม คอยตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารใน อบต.ให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อประโยชน์ของประชาชนแต่กลับพบว่าปัจจุบันฝ่ายสภาท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่กับกลายเป็นกลุ่มเดียวกับผู้บริหารท้องถิ่น จึงทำให้สมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผู้บริหารท้องถิ่นได้น้อย

๗. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมีอิทธิพล จากการศึกษาพบว่าใน อบต.บางแห่ง ยังมีอิทธิพลหรืออำนาจที่ส่งผลให้ เกิดการทุจริตได้ โดยเฉพาะอิทธิพลและอำนาจของฝ่ายการเมืองที่ครอบงำ หรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่นตลอดจนการใช้อิทธิพลข่มขู่ หรือกีดกันผู้เสนอรายการอื่น ๆ การบีบบังคับให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจรับงานโครงการต่างๆ ตลอดจน บางครั้งประชาชนในท้องถิ่นไม่กล้าที่จะให้การเป็นพยานเพื่อเอาผิดกับผู้ทุจริต และส่วนหนึ่งวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกของคนในสังคมไทยมานาน เช่น ความเกรงกลัวอิทธิพล การนับถือผู้มีบารมี การสำนึกบุญคุณของผู้มีพระคุณ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่การงานในการแสวงหาผลประโยชน์

จากหลากหลายปมแห่งปัญหา ที่พบเห็นกันตลอดมาในท้องถิ่น นั่นก็คือความสัมพันธ์ที่แข็ง แกร่งระหว่างนักการเมืองทั้งในระดับประเทศกับนักการเมืองระดับท้องถิ่น นักการเมืองระดับท้องถิ่นกับนักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์และนักการเมืองระดับท้องถิ่นกับข้าราชการ บุคคลกลุ่มนี้ยังมีความเข้มแข็งมากกว่าพลังในการตรวจสอบของภาคประชาชน และภาคประชาสังคม

หลักการและเหตุผล

ปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนา และการคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ โดยปัญหานี้ยังไม่มีที่ท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าหลายประเทศได้ก้าวเข้าสู่ความทันสมัยมีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่ มีการรณรงค์ จากองค์กรของรัฐหรือองค์กรอิสระต่าง ๆ อย่างเช่น องค์กรการสหประชาชาติ ธนาकारโลกและภาคประชาชน ที่ต่างเห็นพ้องกันว่าคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจนและเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้ จริง

ปัจจุบันประชาชน คนไทยมีมุมมองในเรื่องค่านิยมที่ผิด ยกย่องคน ร่ำรวย มีอิทธิพล มีตำแหน่งหน้าที่ การงานสูง ให้การเคารพนับถือและมองว่าเป็นคนดีเสมอ แต่ละคนมีความคิดว่าจะได้ พึ่งพาอาศัยอุปถัมภ์ ค้ำจุนกัน โดยไม่คิดถึงความถูกต้องในสังคม ปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการอุปถัมภ์ มาเป็นสภาพ การตอบแทนผลประโยชน์ ซึ่งกันและกัน จนกลายเป็นการทุจริตคอร์รัปชันในหลายรูปแบบ ฝังรากลึกต่อการ แก้ไข ปัญหาส่วนใหญ่ เกิดมาจากการใช้ อำนาจแสวงหาประโยชน์ สำหรับตนเองหรือพวกพ้องในทางปกครอง ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นับวันจะมีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในสังคมไทย เช่น การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นการเรียกรับเงินจากผู้ประกอบการค้าต่างๆ การจัดซื้อ นมโรงเรียน การจัดซื้อยาของเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข การยกยอกทรัพย์สินทางราชการ จนดูเหมือนว่า สังคมไทยในปัจจุบันเห็นว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติไปแล้ว

การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยถือเป็นปัญหาเรื้อรังที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อน มากยิ่งขึ้นและส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ เป็นปัญหาลำดับต้นๆที่ ขัดขวางการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เนื่องจากเกิดขึ้นทุกภาคส่วนในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคการเมือง ภาคราชการ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักถูกมองจากภายนอกสังคมว่า เป็นองค์กรที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชันและมักจะปรากฏข่าวการทุจริตตามสื่อและรายงานของทางราชการอยู่ เสมอ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อกระแสการกระจายอำนาจและความศรัทธาต่อระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างยิ่ง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันมีผลในเชิงลบ สอดคล้องกับการจัด อันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมิน การทุจริตคอร์รัปชันทั่วโลกที่จัดโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : IT) พบว่าผลคะแนนของประเทศไทยระหว่างปี๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ อยู่ที่ ๓๕ - ๓๘ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ โดยในปี ๒๕๕๘ อยู่อันดับที่ ๗๖ จาก ๑๖๘ ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับที่ ๓ ในประเทศอาเซียนรองจาก ประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย และล่าสุดพบว่าผลคะแนนของประเทศไทยปี ๒๕๕๙ ลดลง ๓ คะแนน จากปี ๒๕๕๘ ได้ลำดับที่ ๑๐๑ จาก ๑๖๘ ประเทศ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มี ปัญหาการคอร์รัปชันอยู่ในระดับสูง

แม้ว่าในช่วงระยะที่ผ่านมา ประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปราบปรามการป้องกันการทุจริต ไม่ว่าจะเป็น การเป็นประเทศภาคีภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention Against Corruption : UNCAC) พ.ศ.๒๕๔๖ การจัดตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการป้องกันปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาแล้ว ๓ ฉบับ แต่ปัญหาการทุจริตในประเทศไทยไม่ได้มีแนวโน้มที่ลดน้อยถอยลง สาเหตุที่ทำให้การทุจริตเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทยประกอบด้วยปัจจัยทางด้านพื้นฐาน โครงสร้างสังคม ซึ่งเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์แนวตั้ง (Vertical Relation) หรืออีกนัยหนึ่งคือ พื้นฐานของสังคมอุปถัมภ์ที่ทำให้สังคมไทยยึดติดกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะในหมู่ญาติพี่น้องและพวกพ้อง ยึดติดกับ กระแสบริโภคนิยมวัตถุนิยมติดความสบาย ยกย่องคนที่มีเงินและมีอำนาจ คนไทยบางส่วนมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติที่ยอมรับได้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตหรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมและวัฒนธรรมไทยไปแล้ว ผนวกกับปัจจัยทางด้านการดำเนินงานที่ไม่ได้บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนไว้ด้วยกัน จึงส่งผลให้การทวงถามของกลไกหรือความพยายามที่ได้กล่าวมาข้างต้นไม่สามารถทำได้อย่างเต็มศักยภาพ ขาดความเข้มแข็ง

ปัจจุบันยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ใช้อยู่เป็นฉบับที่ ๓ เริ่มจากปี พ.ศ.๒๕๖๐ จนถึงปี พ.ศ.๒๕๖๔ ซึ่งมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม เป็นสังคมมิติใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชนเพื่อให้ประเทศไทยมีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานาอารยประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ **“ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต ”** มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ประเทศไทยได้รับการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี พ.ศ.๒๕๖๔ ซึ่งการที่ระดับคะแนนจะสูงขึ้นได้นั้นการบริหารงานภาครัฐต้องมีระดับธรรมาภิบาลที่สูงขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนต้องมีพฤติกรรมแตกต่างจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริตประพฤตินิยมชอบ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกกระดับเจตจูงใจทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและต้องยอมรับว่าปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องที่มีคารุหา ที่ได้สร้างความขมขื่นใจให้แก่คนทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งหากพิจารณาจำนวนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบกับมีปัจจัยนานัปการที่คอยยั่วยวนใจ บั่นทอนความมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริตของคนทำงานราชการส่วนท้องถิ่นบางส่วนให้เหือดหายไป และหากว่ากันไปแล้ว เรื่องในทำนองเดียวกันนี้ก็สามารถเกิดขึ้นกับคนทำงานในหน่วยงานราชการอื่นได้เช่นเดียวกัน เพียงแต่คนทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนมากกว่าคนทำงานในหน่วยราชการอื่นๆ จึงมีโอกาสหรือความเป็นไปได้สูงที่คนทำงานใน

ท้องถิ่น อาจต้องถูกครหาในเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตตลอดจนแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมืองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงาน ป.ป.ช. จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ โดยดำเนินการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานด้วยความโปร่งใส มีความเข้มแข็งในการบริหารราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลบังเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน และยกระดับมาตรฐานในการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตบังเกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง จึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส สร้างค่านิยม วัฒนธรรมสุจริต ให้เกิดในสังคมอย่างยั่งยืน จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตผ่านโครงการ/กิจกรรม/มาตรการต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน อันจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน

๑. เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ใช้เป็นแนวกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง
๒. เพื่อส่งเสริม/เสริมสร้างให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ปฏิบัติราชการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
๓. เพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการการติดตามตรวจสอบการทุจริต ประพฤติมิชอบในภาครัฐ เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายในการติดตามและตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐให้มีความเข้มแข็ง
๔. เพื่อให้ระบบและกลไกในการป้องกัน และตรวจสอบมิให้เกิดการทุจริต หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง
๕. เพื่อให้ทุกภาคส่วนรู้เท่ากัน ร่วมคิดการป้องกันการทุจริต โดยมีการพัฒนาศักยภาพและคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างทั่วถึง

เป้าหมาย

๑. ข้าราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ตลอดจนประชาชน มีจิตสำนึกในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ไปในทางที่มีชอบ
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง มีระบบการปฏิบัติงานที่สามารถป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบของราชการ และเจ้าหน้าที่และสามารถจัดการกับกรณีการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างรวดเร็ว โปร่งใส มิให้ข้าราชการอื่นใช้เป็นเยี่ยงอย่าง

๓. หน่วยงานสามารถประสานความร่วมมือภายในองค์กรและภายนอกองค์กรในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง สามารถพัฒนาระบบและกลไกในการตรวจสอบ ควบคุม และถ่วงดุลการใช้อำนาจให้เหมาะสม
๕. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง พัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประโยชน์ของการจัดทำแผน

๑. คณะผู้บริหาร/สมาชิกสภา ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง มีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานเพื่อประชาชนมีความ ซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส
๒. ประชาชนมีจิตสำนึกในการเห็นประโยชน์ของชุมชนและเฝ้าระวังการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง
๓. มีระบบการควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและลดโอกาสในการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ
๔. สร้างระบบในการจัดการกับการทุจริตให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว
๕. พัฒนาและเสริมสร้างบุคลากรและหน่วยงานในการต่อต้านและปราบปรามการทุจริต
๖. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนราชการ ประชาชนในการป้องกันการทุจริต